

**А.Ғ. Тасжанова¹, Е.Х. Какимжанов¹, А.О. Сағыбекова², Р.К. Жанакоева²,
К.А. Наурызбаев², Б.С. Ботантаева², Г.К. Атаева¹**

¹Қ.И. Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университет, Алматы, Қазақстан

²Л.Б. Гончаров атындағы Қазақ Автомобиль-Жол Академиясы, Алматы, Қазақстан

Автор туралы ақпарат:

Тасжанова Анар Галымжановна – магистр, Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университет, Алматы, Қазақстан

<https://orcid.org/0000-0001-6052-279X>, email: anar.kaznu2020@gmail.com

Какимжанов Еркін Хамитович – Ph.D., қауымдастырылған профессор, Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университет, Алматы, Қазақстан

<https://orcid.org/0000-0002-1919-6459>, email: erka_7717@mail.ru

Сағыбекова Акмарал Оразбековна – техника ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Л.Б. Гончаров атындағы Қазақ Автомобиль-Жол Академиясы, Алматы, Қазақстан

<https://orcid.org/0000-0001-5679-5816>, email: SAO-81@mail.ru

Жанакоева Раиса Кульмахановна – Ph.D., қауымдастырылған профессор, Л.Б. Гончаров атындағы Қазақ Автомобиль-Жол Академиясы, Алматы, Қазақстан

<https://orcid.org/0000-0003-0845-8449>, email: zhanakova_raisa@mail.ru

Наурызбаев Кабдуллагазы Ареневич – техника ғылымдарының докторы, профессор, Л.Б. Гончаров атындағы Қазақ Автомобиль-Жол Академиясы, Алматы, Қазақстан

<https://orcid.org/0000-0002-7338-5090>

Ботантаева Бибигул Сарыбаевна – техника ғылымдарының кандидаты, доцент, Сәтпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университет, Алматы, Қазақстан

<https://orcid.org/0000-0002-2486-6250>, email: b.botantayeva@satbayev.university

Атаева Галия Кульмахановна – Л.Б. Гончаров атындағы Қазақ Автомобиль-Жол Академиясы, Алматы, Қазақстан.

<https://orcid.org/0000-0003-0630-6177>, email: ataeva.g68@mail.ru.

ЭКОНОМИКАЛЫҚ-ГЕОГРАФИЯЛЫҚ ТАЛДАУ АЛМАТЫ ҚАЛАСЫ ҚОНАҚ ҮЙ СЕКТОРЫ МЫСАЛЫНДА

Андатпа. Мақалада экономикалық, статистикалық, маркетингтік және географиялық кешенді талдаудың нәтижелері көрсетілген және қаланың қонақ үй қызметтері секторына кешенді баға берілген. Кешенді бағалау критерийлері ретінде: қонақ үйлер мен бөлмелер санаты; баға саясаты, көрсетілетін қосымша және стандартты қызметтер спектрі тандалып алынды. Сонымен қатар, Алматы қаласындағы орналасқан қонақ үйлердің ArcGIS бағдарламасында картасы жасалынды.

Түйін сөздер: қонақ үй нарығы, геоақпараттық жүйе, маркетингтік зерттеу, статистикалық талдау, электрондық карта, инфографика.

Кіріспе

Елімізде туризмді дамытудың стратегиялық басымдықтары Қазақстан Республикасында туризмді дамытудың 2019-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында айқындалды. Оның аясында еліміздің ТОП-10 бағытына Алматы өңірінің тау кластері енгізілді. Бұл өңірдегі эко және тау туризмін дамытудың маңыздылығы мен басымдығын көрсетеді.

Зерттеу жүргізу қажеттілігі:

Біріншіден, ақпарат қонақжайлылық индустриясында шешім қабылдаудағы негізгі фактор болып табылады;

Екіншіден, ақпарат қонақ үй кәсіпорнының тәуекел дәрежесін едәуір төмендетеді;

Үшіншіден, маркетингтік зерттеулер қонақ үй қызметтері сегментіндегі жағдайдың нақты көрінісін алуға мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта туристік индустрияның барлық салаларын дамытудың маңызды шарты ақпараттық технологияларды туристік-рекреациялық жобалаудан бастап осы саладағы әртүрлі кәсіпорындардың қызметін жүзеге асыруға дейінгі барлық кезеңдерде пайдалану болып табылады.

Жаңа туристік және рекреациялық жобаларды құру үшін Аумақты экономикалық талдау ғана емес, сонымен қатар туристік саланың қолданыстағы және болжамды ресурстарының графиктері, кестелері мен карталары арқылы визуалды ұсыну қажет.

Ақпараттық технологияларды туристік-рекреациялық жобалауда және аумақтарды игеруде пайдаланудың перспективалы бағыты негізінде электрондық (цифрлық) картографиялауға жататын тақырыптық геоақпараттық жүйелерді (ГАЗ) әзірлеу болып табылады.

Зерттеу объектісі ретінде Алматы қаласындағы қонақ үйлер алынды. Себебі, статистикалық мәліметтерге сүйенсек, Қазақстанның әрбір екінші шетелдік туристі Алматыға келеді. Соңғы 5 жылда қалада шетелдік туристер саны 301 мыңнан 435,6 мың адамға дейін 1,4 есеге артты. Ішкі туристер саны 2,1 есе 420 мыңнан 898 мыңға дейін өскен. Сонымен қатар, туристердің жалпы саны 85% - ға артты. Орташа жылдық өсу қарқыны 10-12% құрайды. Шетелдік туристердің ең көп ағыны Ресейден (26,3%), ҚХР (8%), Өзбекстаннан (6%), Қырғызстаннан (5%), Үндістаннан (5%) байқалады. Сондай-ақ, Түркия, Оңтүстік Корея, Германия, АҚШ, Франция, Италия, Гонконг және Жапониядан келіп Алматы қаласына тұрақтайды [2].

Мақала мақсаты мен міндеті:

- Қонақ үй саласында ГАЗ-дың қолданылуын зерттеу;
- Қонақ үйді бағалау үшін оның жіктелу параметрлерін анықтау;
- Алматы қаласында орналасқан Қонақ үйлердің соңғы жылдардағы жағдайына статистикалық және маркетингтік зерттеу жасап оны талдау;
- Алматы қаласында орналасқан Қонақ үйлердің ArcGIS бағдарламасында картасын жасап, атрибуттар кестесіне Қонақ үйлердің жіктеу параметрлері бойынша ақпараттарды жинап, тортыру және алынған нәтиже бойынша талдау жасау.

Материалдар мен әдістер

Қонақ үй секторнда ГАЗ-дың қолданылуы

ГАЗ мәні сипаттамалық ақпаратты (ең алдымен сандық және мәтіндік) белгілі бір аумақпен байланыстыру қабілетінен тұрады. Компьютерлік карталарды жасау кезінде табиғи ортаны тақырыптық картаға түсіру, сондай-ақ ГАЗ әзірлеудің бағдарламалық құралдарына енгізілген жаңа мүмкіндіктер қолданылады.

Қазіргі ГАЖ оларды туристік кәсіпорынды маркетингтік талдау үшін пайдалануға мүмкіндік береді, сату қызметін жоспарлау және жүзеге асыру, тұтынушымен сипатталатын кеңістіктік таратылған объектілерді басқару, бәсекелестік жағдай және аумақтың инфрақұрылымы [3].

Қолдану ауқымы бойынша ГАЖ Ғаламдық және жергілікті болып бөлінеді. Әлемдік ГАЖ саласындағы көшбасшылар екі фирманың өнімдері – американдық ESRI фирмасының ArcFM жүйесі және Intergraph корпорациясының MapInfo [4].

Сауалнамалардың нәтижелері, жарияланымдарға шолулар және дистрибьюторларға жақын құпия көздерден алынған ақпарат ТМД-дағы ГАЖ жүйелері нарығының көрінісін берді:

- бірінші орын және нарықтың 36%-ы ESRI Inc.бағдарламалық жасақтамасы: ArcInfo, ArcView, ArcCAD және т. б.;
- екінші орын және нарықтың 17%-ы MapInfo-ға тиесілі;
- үшінші-төртінші орын (11%-дан) Autodesk-ті AutoCAD MAP, World, MAPGuide және GeoGraph (Russia) жүйелерімен өзара бөлді;
- бесінші орын (4%) – Bentley-де;
- алтыншы және жетінші орындар (3%-дан) ZIEGLER-ді CADDY және ERDAS Inc4.1-мен ұстайды [5].

Картографиялық-ақпараттық база электрондық карталар (қабаттар) сериясын білдіреді, олардың кеңістіктік объектілерінде деректер базасы бар, географиялық байланысы бар статистикалық ақпараттың үлкен көлемін визуализациялауға (сандық карта түрінде ұсынуға) мүмкіндік береді. Ортада барлық масштабтағы карталар жасалады және өңделеді: жер учаскелерінен әлем картасына дейін. Мысалы, ESRI ГАЖ кіреді:

* ArcGIS Business Analyst Server-ESRI ArcGIS Server (геоаркетинг), ESRI ArcGIS Desktop ортасында кеңістіктік ақпарат негізінде маркетингтік зерттеулер жүргізу үшін;

* ArcGIS Spatial Analyst-кеңістіктік талдау жүргізу үшін;

* ArcGIS 3D Analyst-3D визуализация көмегімен кеңістіктік талдау жүргізу үшін;

* ArcGIS Geostatistical Analyst-деректерді кешенді статистикалық талдау үшін;

* ArcGIS Schematics-ГАЖ деректерін диаграмма түрінде ұсыну үшін, бұл деректердің күрделілік деңгейін, олардың байланысын және т. б. бағалауға мүмкіндік береді.;

* CarryMap-модуль-бағдарламалық қабықтан және электрондық картадан тұратын орындалатын файл түрінде портативті, мобильді электрондық карталар мен ГАЖ жобаларын жасауға арналған ArcGIS-ке кеңейту;

* Vertical Mapper-MapInfo үшін үш өлшемді талдау модулі. Осы бағдарламалық жасақтаманы қолдана отырып, қол жетімді координаттар бойынша үш өлшемді модельдер құруға, алынған модельдер бойынша әртүрлі зерттеулер жүргізуге және т.б.

Нәтижелер және талдау

Қонақ үйлерді жіктеу жүйесінің негіздері

Әр түрлі елдердегі қонақүйлерді жіктеу кезінде әр түрлі жүйелер қолданылады, олардың бүгінде 30-дан астамы бар. Қазір әлемдегі көптеген адамдар саяхатшылар болып табылатындығын және өз елінде де, одан тыс жерлерде де жүретінін ескере отырып, бүкіл әлемдегі Қонақ үйлерді бір жолмен жіктеуге мүмкіндік беретін ортақ жүйені құру қажеттілігі туралы мәселе туындайды. Қонақ үй кәсіпорындарын жіктеу өте қиын, өйткені олардың алуан түрлілігі және әртүрлі мемлекеттердің қызмет көрсету сапасын бағалау критерийлеріндегі айырмашылықтары бар.

Әлемде әлі күнге дейін қонақ үй қызметінің деңгейін стандарттайтын бірыңғай ұйым жоқ. Қонақ үй кәсіпорындарын жіктеуге бірыңғай халықаралық көзқарасты қалыптастыру әлем елдерінің географиялық, әлеуметтік-экономикалық мәдени, тарихи және басқа да даму аспектілерінің ерекшелігіне байланысты мүмкін емес. Сондықтан бір санатқа жататын, бірақ әртүрлі елдерде орналасқан қонақ үйлерде айтарлықтай айырмашылықтар болуы мүмкін [6, 7].

Қонақ үй бизнесінің әлемдік тәжірибесінде халықаралық жіктеу жүйесін қалыптастыру әрекеттерін UNWTO, халықаралық қонақүйлер мен мейрамханалар қауымдастығы және басқа да беделді халықаралық кәсіби қауымдастықтар бірнеше рет жасаған. Демек, әр ел үшін қонақ үй индустриясы кәсіпорындарының өзіндік жіктемесі бар. Мысалы, АҚШ-та қонақ үй санаттары гауһармен (бірден беске дейін) немесе сыныптармен (Moderate Tourist Class-тан superior Deluxe-ге дейін) белгіленеді. Ұлыбритания мен Грецияда тәждер мен латын әріптері ұзақ уақыт бойы бейнеленген. Содан кейін олар жұлдызды жіктеу жүйесіне көшті [8].

Қонақ үй кәсіпорындары келесі критерийлер бойынша жіктеледі:

- 1) меншік нысаны;
- 2) нөмірдің бағасы;
- 3) орналасқан жері;
- 4) жайлылық;
- 5) сыйымдылығы;
- 6) жұмыс ұзақтығы;
- 7) тамақтану;
- 8) болу ұзақтығы;
- 9) функционалдық мақсаты;
- 10) орналастыру құралдары.

Меншік нысанына байланысты келесі қонақ үйлер бөлінеді: коммуналдық меншіктегі; жеке меншіктегі; ведомстволық; аралас меншік; қоғамдық ұйымдарға тиесілі; шетелдік капиталды тарта отырып құрылған.

Бөлме бағасына байланысты Қонақ үйлерді бөлуге болады: бюджеттік, эконом-класс, орта, Бірінші сынып, пәтер, сәнді.

Орналасқан жері бойынша қонақ үйлердің жіктелуі: қала шегінде, теңіз жағалауында, тауда орналасқан қонақ үйлер [9].

Қонақ үй кәсіпорындарының жайлылық деңгейі бойынша жіктелуі: нөмірлік Қордың жай-күйі, жиһаздың, санитариялық-гигиеналық мақсаттағы заттардың, тамақтану кәсіпорындарының, ғимараттың, кірме жолдардың жай-күйі, ақпараттық қамтамасыз ету, техникалық жарақтандыру, бірқатар қосымша қызметтерді ұсыну мүмкіндігін қамтамасыз ету болып табылады.

Сыйымдылығына байланысты қонақ үйлер бөлінеді: шағын өлшемді (100 бөлмеге дейін), орташа өлшемді (100-ден 300 бөлмеге дейін), үлкен өлшемді (300-ден 1000 бөлмеге дейін), алып өлшемді (1000-нан астам бөлме).

Қонақ үйлердің ұзақтығына байланысты: жыл бойы, екі маусымда, бір маусымда. Берілген тағамға байланысты: толық қонақ үй (тұру және күніне үш рет тамақтану), тұру және тек таңғы ас[10].

Функционалдық мақсатына байланысты: іскерлік мақсаттағы қонақ үйлер, демалуға арналған қонақ, қысқа мерзімді аялдама жағдайында туристерге қызмет көрсетуді жүзеге асыратын транзиттік қонақ үйлер, тұрақты тұруға арналған қонақ үйлер.

Алматы қаласындағы Қонақ үй секторын экономикалық талдау

Алматы қаласы Қазақстандағы негізгі туристік бағыттардың бірі болып табылады. Қонақ үй секторының экономикалық жағдайын бағалау үшін соңғы жылдардағы статистикалық мәліметтерге зерттеу жасалып, диаграммалар құрылды. Бірінші суретте келушілердің қайда орналасатыны көрсетілген. Бірінші орында келушілердің 36,7 % туыстармен таныстарда тоқтайтының көреміз. Қонақ үйге тұрақтаушылар 26,8% құрайды (1-сурет).

Зерттеу кезінде жас ерекшеліктері бойынша келушілердің негізгі тобы 35-тен 44 жасқа дейін 41,3%-ды, 25-тен 34 жасқа дейін 25,3%-ды құрады. Негізінен келушілер жеке мақсатпен келді – 68,4%, ал қалған 31,6% – іскерлік және кәсіби мақсатта (1-сурет).

Келушілердің ең көп саны Ресейден – 30,2%, Өзбекстаннан – 18%, Қырғызстаннан – 12,3%, Түркиядан – 11,3%, Украинадан – 8,5% болды. Келушілер шығыстарының негізгі бабы халықаралық тасымалдарға арналған көлік шығыстары – 65,8% және орналастыру орындарында тұру шығыстары – 12,7% болып табылады. Шығыстардың елеусіз бөлігі тауарларды сатып алуға - 8,7% және тамақтануға – 8,3% келеді. Келушілердің мақсаттары әр түрлі, оның ішінде көрікті жерлер мен экологиялық туризмге келушілер 50%-дан асады (1-сурет).

Халықаралық туристік ұйымның (UN WTO) есептеулеріне сәйкес пандемияға байланысты бүкіл әлемде Халықаралық туристік ағымдар 74%-ға төмендеді (2020 жылдың қорытындысы бойынша). Осындай жағдай Алматы қалсында да байқалады. Мәселен, 2020 жылы Алматыға 163,8 мың шетелдік турист келді. Бұл 2019 жылмен салыстырғанда 72,7%-ға аз (1-сурет). Ішкі туристер саны 624,9 мың адамды құрады (-30,4%, 2019 ж. – 898,5 мың адам). Халықаралық трендтер мен сарапшылардың пікірін ескере отырып, Алматы қаласы Туризм басқармасының алдына эпидемиологиялық жағдайды жақсарту жөніндегі болжамдар бойынша 2024 жылға қарай туристер санын 2019 жылдың деңгейіне (1,2 млн адам) қол жеткізу мақсаты қойылды. Одан әрі жыл сайынғы өсім 6-7%.

1-сурет – Алматы қаласындағы қонақ үй секторана статистикалық талдау [авторлардың материалы]

2012-2019 жыл аралығында Қонақ үйлердегі орналастыру орныдарының санының біртіндеп өскенің көруге болады (1-сурет). Ал пандемиядан кейін төмендегенің байқауға болады. Себебі, пандемия кезінде, көптеген бизнес

орындары жабылды. Бұл Қонақ үй секторын айналып өткен жоқ. 2021 жылдың 8 айында Алматы қаласына екіжүз отыз бес мыңнан астам жолаушылар шетелдерден келді. Бұл көрсеткіш 2020 жылдың 8 айымен салыстырғанда 2 есе көп. Туристердің 1/5 бөлігі және шетелден келушілердің 45%-ы Алматы қаласына келеді. Бұл көрсеткіш елге келетін әрбір екінші шетелдік турист болып табылады. Осыған байланысты жыл сайын қалада халықаралық деңгейдегі қонақ үйлер салынады. Бірақ, соңғы жылдарда болған жағдайларға қарамастан, соңғы 3 жылда «Mercure», «Novotel», «Hilton» және «Holiday Inn Express» сияқты әлемдік деңгейдегі 4 қонақ үй ашылды [11].

Қонақ үй қызмет көсетуден тапқан табыс ең жоғарғы көсеткіші 2019 жылы 32293,6 млн теңгені құрады. Ал соңғы жылдарда бұл көрсеткіш шамамен екі есеге қысқарғаның байқауға болады (1-сурет).

Қонақ үй секторын ГАЖ технологиясын пайдаланып талдау

ГАЖ технологиясын пайдалану арқылы ең алдымен қонақ үйлерді орналастырып аламыз. Ғимараттарды картаға белгілеп болғанан соң, атрибуттар кестесінде Қонақ үйлердің мәліметтер базасын құрып аламыз. Атрибут кестесіндегі мәліметтерге байланысты, SQL сұрауларды пайдаланып өзімізге керек сурауларды орындай аламыз.

Атрибут кестесінде:

- Қонақ үй категориясы;
- Рейтингі;
- Ыңғайлылық;
- Бос уақытта айналысуға болатын орындар;
- Бөлмедегі ыңғайлылық.

Бөлімдер бойынша атрибуттар кестесін толтырып талдау жасалды. Талдау нәтижесінде Алматы қаласында 114 қонақ үй белгіленді. Қонақ үй категориясы бойынша:

5 жұлдызды – 10;

4 жұлдызды – 37;

3 жұлдызды – 36;

2 жұлдызды – 1;

Жұлдызы жоқ Қонақ үйлер саны 30 екені анықталды.

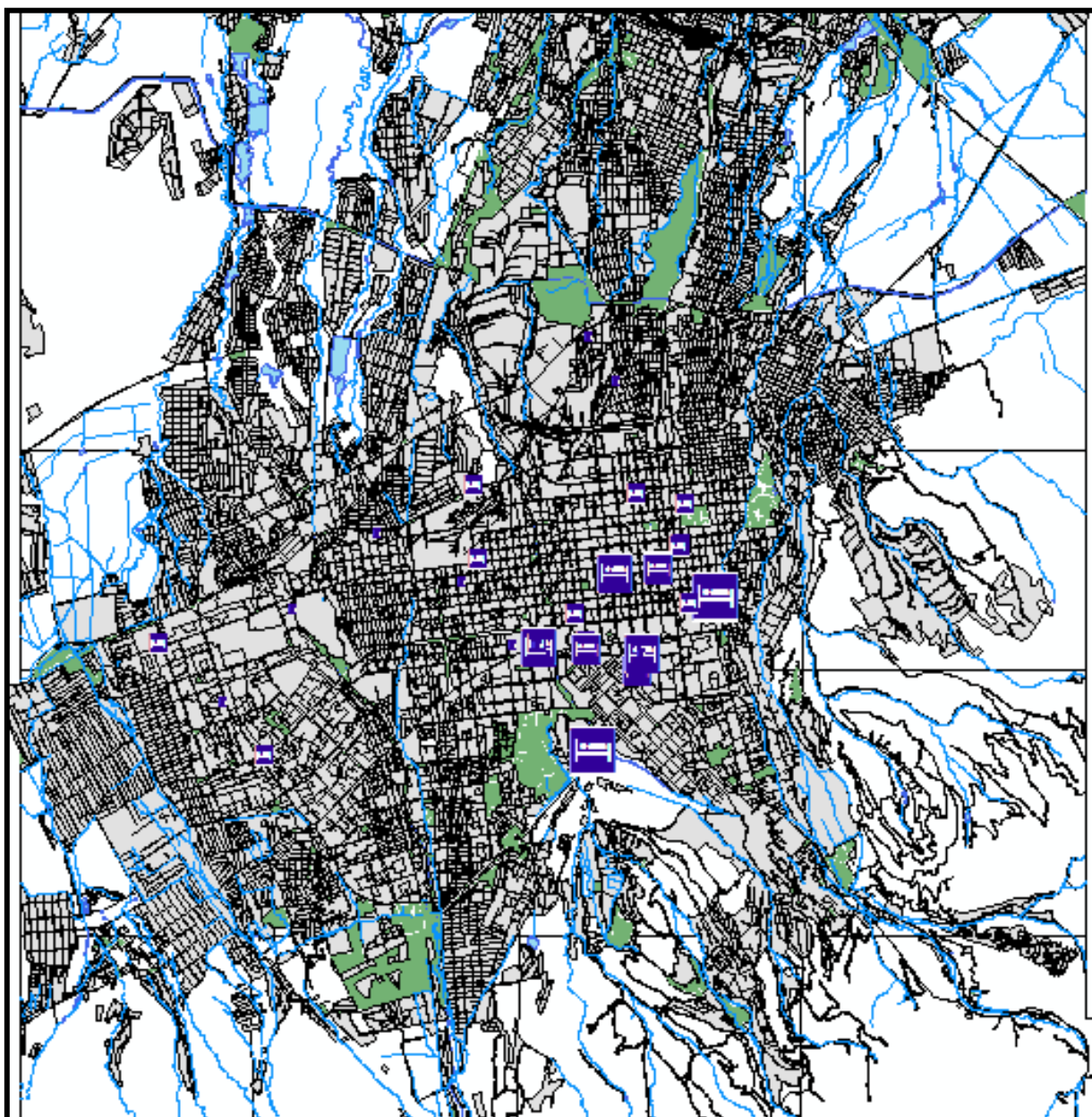
Қонақ үйдің ғаламтордағы рейтингісі бойынша 1-10 аралығындағы баллдан 9-дан жоғары баллдары бар 11 қонақ үй, 8-ден жоғары 68 қонақ үй, 7-ден жоғары 98 қонақ үй және 6-дан жоғары 107 қонақ үй бары белгілі болды (2-сурет).

Ыңғайлылық бойынша Алматы қаласындағы барлық Қонақ үйлердің ішінен автокөлік тұрағы – 100, мейрамхана – 77, үй жануарларына – 13, бөлмеден сусын мен тамаққа тапсырыс беру мүмкіндігі – 88, тәулік бойы тіркеу орны – 107, Фитнес орталығы – 38, Темекі шекпейтіндерге арналған нөмірлер – 110, Әуежайдан / әуежайға дейін Трансфер – 83, мүмкіндігі шектеулі қонақтарға ыңғайлылық жасалған – 28, отбасылық нөмірлер – 80, СПА және сауықтыру орталығы – 35, Тегін Wi-Fi – 110, электромобильдерді зарядтау станциясы – 2, бассейн – 23 қонақ үйдің өзінде қарастырылған.

Келушілердің бос уақытында қонақ үй ішінде айналысатын орындар бойынша сауна – 49, массаж – 39, СПА процедуралары – 23, түрік моншасы – 22, СПА-лаундж / релаксация аймағы – 22, жабық жүзу бассейні – 18, СПА/ сауықтыру қызметтері – 15, бүкіл дененің массажы – 14, балалар ойын алаңы – 6, жұпқа арналған массаж – 6, түнгі клуб / диджей – 5, балалар клубы – 2, ашық монша – 2 және ыстық жылу көзі – 1 қонақ үйдің ішінде қарастырылған.

Бөлмедегі ыңғайлылықтар бойынша ас үй / шағын ас үй – 28, жеке ванна бөлмесі – 104, кондиционер – 100, жұмыс үстелі – 100, ванна – 61, балкон – 40, жалпақ экранды теледидар – 111, дыбыс оқшаулау – 67, терезеден қарағанда әдемі көрінісі бар – 86, электр шайнек – 93, кофе / шай – 95 қонақ үй бөлмелерінде қарастырылған.

2-сурет – ArcGIS бағдарламасы көмегімен жасалған Алматы қаласының қонақ үйлер картасы [авторлардың материалы]

Қорытынды

Қорытындылай келе, Мақалада қойылған барлық мақсаттар міндеттер орындалды. Зерттеу барысында 2012 жылдан бастап 2019 жылға дейін Қонақ үйлерден түскен табыс, Қонақ үйлер саны және Қонақ үйлерге келушілерде көбейген. Алайда, 2020-2021 жылдарда бұл көрсеткіштер бірден 50%-ға дейін төмендегенің байқадық. Келушілер үшін қонақ үй ғана емес, оның жаңында орналасқан ғимараттар, қаладағы көрнекіліктерге жақындығы және қонақ үйдің орналасқан ауданының әл ауқаты туралы да мәліметтер маңызды. Сол үшін Қонақ үйлер картасы келушілерге өте ыңғайлы болары сөзсіз.

Зерттеу барысында картадан байқаған тағы бір дүние қала орталығына буферлік зона құру арқылы, қала орталығына 1 км аралықта 19, 3 км аралықта 60, 5 км аралықта 77 қонақ үй орналасқаның анықтадық.

References:

1. *Ofitsialnyiy informatsionnyiy resurs Premier-Ministra Respubliki Kazahstan [Official information resource of the Prime Minister of the Republic of Kazakhstan]. [Elektron. resurs] – 2021. - URL: <https://www.primeminister.kz/ru/news/potok-turistov-bezopasnost-v-gorah-i-stroitelstvo-novyh-obektov-razvitiye-turisticheskoy-otrasli-g-almaty-178344>. (in Russ.)*
2. *Akimat goroda Almatyi. [Akimat of Almaty]. [Elektron. resurs] – 2021. - URL: <https://www.gov.kz/memleket/entities/almaty/activities/6997?lang=kk3> (in Russ.)*
3. *Tsvetkov V.Ya. (2002) Geomarketing: prikladnyie zadachi i metody. [Geomarketing: applied tasks and methods.] - M.: Finansyi i statistika, 240. (in Russ.)*
4. *Lopandya A.V., Nemtinov V.A. (2007) Osnovy GIS i tsifrovogo tematicheskogo kartografirovaniya: Uchebno-metodicheskoe posobie [Basics of GIS digital thematic mapping: textbook] - Tambov: GOU VPO «TGTU», Pedagogicheskiy Internet-klub, 72. (in Russ.)*
5. *Vse o GIS i ih primeneni. GIS technik. [All about GIS and their applications. GIS technik.] [Elektron. resurs] – 2021. - URL: <http://gistechnik.ru/home.html>. (in Russ.)*
6. *Barchukov I.S. et. al (2014) Gostinichnyiy biznes i industriya razmesheniya turistov [Hotel business and tourist accommodation industry.] - M.: Knorus. (in Russ.)*
7. *Elkanova D.I. et. al (2010) Osnovy industrii gostepriimstva. [The basics of the hospitality industry] - M.: Dashkov i ko. (in Russ.)*
8. *Informatsionnyiy reyting oteley: Katalog i reyting oteley mira «TopHotels» [Information rating of hotels: catalog and rating of hotels of the world «TopHotels»]. [Elektron. resurs] – 2021. - URL: <http://tophotels.ru/>. (in Russ.)*
9. *Klassifikatsiya gostinits s pomoschyu sistemyi zvezd: Informatsionnoe agentstvo Rossii TASS. – [Classification of hotels with the help of system stars: the information agency of Russia TASS]. [Elektron. resurs] – 2021. - URL: <http://tass.ru>. (in Russ.)*
10. *Martyinova V.A. Istoriya razvitiya klassifikatsii gostinits v Rossii. Nauchnaya elektronnyaya biblioteka eLIBRARY.RU [History of the development of hotel classifications in Russia]. [Elektron. resurs] – 2021. - URL: <https://elibrary.ru/defaultx.asp>. (in Russ.)*
11. *Timohina T.L. (2016) Organizatsiya gostinichnogo dela: uchebnoe posobie [Organization of hotel business: a textbook] - M.: Yurayt. (in Russ.)*
12. *Statesticheskoe Agentstvo RK. [Statisticheskoe Agency RK.]. [Elektron. resurs]. – 2021. - URL: <https://stat.gov.kz/official/industry/22/statistic/6>. (in Russ.)*

**А.Г. Тасжанова¹, Е.Х. Какимжанов¹, А.О. Сагыбекова², Р.К. Жанакова²,
К.А. Наурызбаев², Б.С. Ботантаева¹, Г.К. Атаева²**

¹ Казахский национальный технический университет им. К.И. Сатпаева,
Алматы, Казахстан

² Казахская автомобильно-дорожная академия им. Л.Б. Гончарова,
Алматы, Казахстан

Информация об авторах:

Тажанова Анар Галымжановна – магистр, Казахский национальный технический университет им. Сатпаева, г. Алматы, Казахстан

<https://orcid.org/0000-0001-6052-279X>, email: anar.kaznu2020@gmail.com

Какимжанов Эркин Хамитович – доктор PhD, доцент, Казахский национальный технический университет им. Сатпаева, г. Алматы, Казахстан

<https://orcid.org/0000-0002-1919-6459>, email: erka_7717@mail.ru

Сагыбекова Акмарал Оразбековна – кандидат технических наук, доцент, Казахская автомобильно-дорожная академия имени Л.Б. Гончарова, Алматы, Казахстан

<https://orcid.org/0000-0001-5679-5816>, email: SAO-81@mail.ru

Жанакова Раиса Кулмахановна – доктор PhD, Казахская автомобильно-дорожная академия имени Л.Б. Гончарова, Алматы, Казахстан

<https://orcid.org/0000-0003-0845-8449>, email: zhanakova_raisa@mail.ru

Наурызбаев Кабдуллагазы Аренович – доктор технических наук, профессор, Казахская автомобильно-дорожная академия имени Л.Б. Гончарова, Алматы, Казахстан

<https://orcid.org/0000-0002-7338-5090>, email: SAO-81@mail.ru

Ботантаева Бибигул Сарыбаевна – кандидат технических наук, доцент Казахский национальный технический университет им. Сатпаева, Алматы, Казахстан

<https://orcid.org/0000-0002-2486-6250>, email: b.botantayeva@satbayev.university

Атаева Галия Кулмахановна – Казахская автомобильно-дорожная академия имени Л.Б. Гончарова, Алматы, Казахстан

<https://orcid.org/0000-0003-0630-6177>, email: ataeva.g68@mail.ru.

**ЭКОНОМИЧЕСКИЙ И ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ Г. АЛМАТЫ
НА ПРИМЕРЕ ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА**

Аннотация. В статье представлены результаты комплексного экономического, статистического, маркетингового и географического анализа и дана комплексная оценка сферы гостиничных услуг города. Критерии комплексной оценки: категория гостиницы и номера; ценовая политика, набор дополнительных и стандартных услуг, которые будут оказываться. Кроме того, в программе ArcGIS создана карта гостиниц Алматы.

Ключевые слова: гостиничный рынок, геоинформационная система, маркетинговое исследование, статистический анализ, электронная карта, инфографика.

**A.G. Tazhanova¹, E.H. Kakimzhanov¹, A.O. Sagybekova², K.A. Nauryzbaev²,
B.S. Botantaeva¹, G.K. Ataeva²**

¹ Kazakh National Technical University named after K.I. Satpayev,
Almaty, Kazakhstan

² Kazakh Automobile and Road Academy named after L.B. Goncharov,
Almaty, Kazakhstan

Author information:

Tazhanova Anar Galymzhanovna – Master, Kazakh National Technical University named after Satpayev, Almaty, Kazakhstan

<https://orcid.org/0000-0001-6052-279X>, email: anar.kaznu2020@gmail.com

Kakimzhanov Erkin Khamitovich – Ph.D., Associate Professor, Kazakh National Technical University named after Satpayev, Almaty, Kazakhstan

<https://orcid.org/0000-0002-1919-6459>, email: erka_7717@mail.ru

Sagybekova Akmaral Orazbekovna – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Kazakh Automobile and Road Academy named after L.B. Goncharov, Almaty, Kazakhstan

<https://orcid.org/0000-0001-5679-5816>, email: SAO-81@mail.ru

Zhanakova Raisa Kulmakhanovna – Ph.D., Associate Professor, Kazakh Automobile and Road Academy named after L.B.Goncharov, Almaty, Kazakhstan,

<https://orcid.org/0000-0003-0845-8449>, email: zhanakova_raisa@mail.ru

Nauruzbaev Kabdullagazy Arenovich – Doctor of Technical Sciences, Professor, Kazakh Automobile and Road Academy named after L.B.Goncharov, Almaty, Kazakhstan

<https://orcid.org/0000-0002-7338-5090>, email: SAO-81@mail.ru

Botantaeva Bibigul Sarybaevna – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Kazakh National Technical University named after Satpayev, Almaty, Kazakhstan

<https://orcid.org/0000-0002-2486-6250>, email: b.botantayeva@satbayev.university

Ataeva Galiya Kulmakhanovna – Kazakh Automobile and Road Academy named after L.B. Goncharov, Almaty, Kazakhstan

<https://orcid.org/0000-0003-0630-6177>, email: ataeva.g68@mail.ru.

ECONOMIC AND GEOGRAPHICAL ANALYSIS OF ALMATY ON THE EXAMPLE OF HOTEL SECTOR

Abstract. *The article presents the results of a comprehensive economic, statistical, marketing and geographical analysis and a comprehensive assessment of the city's hotel services sector. Criteria for comprehensive assessment: category of hotels and rooms; pricing policy, range of additional and standard services to be provided. In addition, a map of hotels in Almaty was created in the ArcGIS program.*

Keywords: *hotel market, geoinformation system, marketing research, statistical analysis, electronic card, infographics.*